

Løvetann *Taraxacum officinale*

April 2016

Biologi

Løvetann er en flerårig urt med kraftig, forgreinet pålerot. Den er en av våre vanligste ugressarter. Første året dannes en bladrosett som utkonkurrerer gresset rundt. Den gule blomsten sitter i toppen av en hul stengel. I Norge blomstrer løvetannen først og fremst i mai, men sporadisk blomstring forekommer helt fram til september. Planten kan overleve flere år og skyter hver vår nye skudd fra pålerota.

En løvetannplante produserer massevis av frø som kan spres med vinden over store avstander. Hver blomst danner i gjennomsnitt 200 frø, og hver plante i gjennomsnitt 3000 frø (Plantevernleksikonet, <http://leksikon.nibio.no>). Fra frø etablerer planten seg raskt i bare flekker i en ellers tett plen. Slike flekker kan oppstå ved stor slitasje eller på grunn av turfmerker.

Spredning kan også skje vegetativt, via pålerotstykker. Selv de dypeste deele av pålerøttene har evne til å danne nye skudd hvis de blir delt opp. Fjerning av løvetann manuelt hjelper derfor ikke hvis vi ikke får med hele rota. På golfbanen trives løvetann best på fairway og i semirough, men det er mange ulike genotyper av løvetann som er tilpasset forskjellige økologiske nisjer.

Klippet rough full av løvetann. Foto: Tomas Pihl

Løvetann har en karakteristisk, lang pålerot. Foto: Agnar Kvalbein

Løvetann i en rødsvingelplen. Foto: Anne Mette Dahl Jensen

Voksekrav

Løvetann trives i næringsrik og litt kompakt jord, gjerne der jorden har blitt rotet litt i. Plantene trenger lys for å spire og klarer seg godt i gress som klippes ofte.

Langvarige forsøk har vist at kalking og gjødsling med kalium gir mer løvetann (Woods & Rossi 2001, se lesetips).

Andre forsøk har vist at tilskudd av fosfor kan redusere forekomsten litt.

Denne virkningen av ulike næringsstoff er imidlertid ikke en spesifikk virkning på løvetannen, men skyldes mer eller mindre konkurranse fra de omgivende gressplantene.

Frøspredning

Invasjon av løvetann kan skje fra arealer forholdsvis langt borte fra fairway eller semirough fordi frøene kan fly langt. Av de frøene som spres fra blomsten er det bare ca. 1 % som spirer, resten blir ødelagt eller blir spist av dyr. Men fordi hver plante produserer så mange frø kan det likevel være et betydelig ugressstrykk hvis det finnes arealer med løvetann i nærheten.

Løvetannfrø lever ikke lenge, og de danner ikke en varig frøbank i jorden. Det er primært de nyeste frøene som spirer.

Forslag til bekjempelse/reduksjon av løvetann

Børster på plenklipperen

Løvetannen stresses hvis bladene fjernes ofte, men fordi løvetannbladene i en plen som regel er ganske horisontale, skades plantene lite ved regelmessig klipping. For å få løfte bladene kan en børste monteres på plenklipperen. Da vil en større del av bladene klippes av, planten stresses og tilveksten reduseres. Dessuten blir spillekvaliteten bedre fordi hver plante blir mindre.

Stress planten på det riktige tidspunktet

Studier har vist at pålerotsplanter er sensitive overfor mekanisk behandling på spesifikke utviklingstinn, trolig der hvor innholdet av vannløselige sukkerstoffer (plantenes matpakke) er lavt. I eng og beite til førproduksjon er dette tidspunktet kort tid etter den viktigste blomstringsperioden i mai, men vi vet

ikke om dette også gjelder for plen som klippes 1-2 ganger i uka. Noe greenkeepere har erfart at vertikalskjæring i tørre perioder stresser løvetannen mer enn det stresser gresset.

Øk konkurransen fra gresset

Forekomsten av løvetann kan reduseres hvis det er god konkurranse fra gresset. Det er derfor viktig å gjødsle så gresset er i god vekst. Hvis man skal redusere ugressforekomsten på fairway i semirough, hjelper det ikke å sulte gresset med under 5 kg N pr daa pr år. Det er også viktig at konkurransen optimeres på det tidspunktet da løvetannplantene setter nye skudd fra rotstykker tidlig i vekstsesongen, og på det tidspunktet da de nyproduserte frøene spirer. Det viktigste er å forhindre at nye frø spirer så det ikke oppstår en populasjon av

eldre flerårige planter, fordi de er mye vanskeligere å bekjempe en planter på etableringsstadiet.

Minimer spredning fra naboarealer

Er det store forekomster av løvetann utenfor golfbanen, så snakk med den naboen som eier arealet. Kanskje kan man gjøre en avtale om klipping når løvetannen blomstrer? Fra blomstring til frøspredning går det ca 10 dager.

Beiting av problemområder

Dyr er glad i løvetann. Golfbaner som har sauer på fairwayene og i roughen, ser en vesentlig reduksjon i forekomsten av løvetann etter en periode med beiting. Start beitingen like før løvetannen blomstrer.

Løvetann *Taraxacum officinale*

April 2016

Unngå jordarbeiding

Husk at løvetannen spres dersom pålerota deles opp. I de problemområder bør man derfor unngå å arbeide jorda for mye med Vertidrain, lufting osv.

Brenn de store plantene

Ugress kan bekjempes ved brenning. Brenning er ikke en vanlig metode for å fjerne ugress i plen, for brenningen påvirker også gresset. Hvis det er store, gamle løvetannplanter i gressmatta kan man likevel forsøke med en håndholdt brenner direkte på disse plantene flere ganger i sesongen. Brenneren må ikke

holdes for lang til på samme sted da dette kan ødelegge det biologiske livet i jorda. Gjentatt behandling av hvert enkelt individ er nødvendig, så denne metoden anbefales bare hvis man har få, men store individer.

Plantevernmidler

En siste utvei er å bruke et kjemisk ugressmiddel. Velg det minst miljøbelastende midlet og optimer sprøytingen (se annet faktablad om sprøyteteknikk).

Ikke et sted en golfspiller ønsker å finne ballen. Foto: Anne Mette Dahl Jensen

Løvetann og spillekvalitet

Store løvetannplanter er forstyrrende, men de behøver ikke fjernes helt for å forbedre spillekvaliteten. Metoder som reduserer rosettstørrelsen kan være nok til å gi spillerne en bedre opplevelse. Dersom det er kraftige restriksjoner eller forbud på bruken av plantevernmidler, bør ugrasbekjempelsen konsentreres om å redusere plantenes størrelse og på den måten optimere spillekvaliteten.

Erfaringer fra Värpinge golfbane i Skåne indikerer at kjøring med en spesialkonstruert vertikalskjærer (bladene sitter tettere enn på en normal vertikal-skjærer og det skjæres ikke så langt ned i gresset) 4-8 ganger i sesongen gir bedre spillekvalitet da bladarealet på løvetannplantene reduseres.

Nordiske greenkeepere (IPM ambassadører) som har kvalitetssikret denne teksten og som kan hjelpe til med gode råd om bekjempelse av løvetann

Steinar Selle

Telemark Park & Hage, Norge
steinsell@msn.com
Tlf. +47 480 75 980

Thomas Pihl

Furesø GK, Danmark
greenkeeper@fggolf.dk
Tlf. +45 22120148

PG Petterson

Hofgård GK, Sverige
kansli@hofgard.se
Tlf. +46 70 5236620

Håkan Rasmusson

Värpinge GK, Sverige
hakan@varpingegolfbana.se
Tlf. +46 70 5189130

Forfatter

Anne Mette Dahl Jensen

Københavns Universitet
amdj@ign.ku.dk

Oversettelse:

Trond Petterson, NIBIO

Form: Karin Schmidt

Lesetips

Sjursen, H. 2012. NIBIO's plantevernleksikon: Løvetann. <http://leksikon.nibio.no/>

Woods, M. & Rossi, F. 2011. The Park Grass Experiment and the Fight Against Dogma. USGA Green Section Record 49 (16) gsrpdf.lib.msu.edu/ticpdf.py?file=/article/woods-park-4-22-11.pdf